

Згідно з оригіналом

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Н А К А З

29.12.2018

м. КИЇВ

№ 665

Про затвердження Інструкції про заходи безпеки під час поводження із возимим мінометом калібру 120 мм М120-15 "Молот" та боеприпасами до нього

Відповідно до пункту 4 Положення про Міністерство оборони України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 року № 671 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 жовтня 2016 року № 730), та з метою запобігання у військових частинах та підрозділах Збройних Сил України порушень порядку і правил експлуатації возимого міномета калібру 120 мм М120-15 "Молот" та боеприпасів до нього, попередження їх передчасного виходу з ладу та недопущення каліцтва і загибелі особового складу під час їх використання **н а к а з у ю:**

1. Затвердити Інструкцію про заходи безпеки під час поводження із возимим мінометом калібру 120 мм М120-15 "Молот" та боеприпасами до нього, що додається.

2. Наказ розіслати згідно з розрахунком розсилки.

Міністр оборони України

С.ПОЛТОРАК

000376 *

Згідно з оригіналом

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства оборони України

29 грудня 2018 року № 665

ІНСТРУКЦІЯ

про заходи безпеки під час поводження із возимим мінометом калібру 120 мм М120-15 "Молот" та боеприпасами до нього

1. Загальні положення

1.1. Ця Інструкція визначає порядок дотримання особовим складом військових частин та підрозділів заходів безпеки під час поводження із возимим мінометом калібру 120 мм М120-15 "Молот" (далі – міномет) та боеприпасами до нього, запобігання порушень правил їх експлуатації, які можуть спричинити загрозу здоров'ю та життю особового складу.

1.2. У цій Інструкції наведені нижче поняття вживаються в такому значенні:

боеприпас (артилерійська міна) – предмет озброєння одноразового застосування, який призначений для ураження цілі або виконання завдань, які сприяють ураженню цілі чи перешкоджають діям противника, і містять у своєму складі розривний, металевий, піротехнічний, вибивний заряд або їх поєднання;

додатковий (металевий) заряд – обов'язковий компонент пострілу, призначений для додання початкової швидкості боеприпасу (міні), що вистрелюється із міномета. Заряд являє собою тканинні картузи прямокутної (кільцевої) форми, в які поміщений піроксиліновий порох;

заряд – завчасно розрахована за масою та формою розміщення вибухова речовина, що укладена в зарядну порожнину та забезпечена ініціатором вибуху;

міномет – гладкоствольна артилерійська зброя, яка призначена для ведення навісної стрільби;

мінометний постріл – комплект елементів для здійснення одного пострілу із міномета. Складається з підривника, основного (запалювального) і додаткового (металевого) порохових зарядів із засобами займання;

озброєння – сукупність військової зброї, боеприпасів до неї та технічних засобів, що забезпечують їх застосування;

основний (запалювальний) заряд – засіб займання додаткового пучка пороху або додаткових пакетів металевого заряду. Заряд являє собою

паперову гільзу з металевим цоколем, у дно якого вставлений капсуль-запальник;

підривник – пристосування для вибуху боєприпасу після пострілу на заданій дальності в повітрі або після удару об перешкоду;

стабілізатор – пристосування для додання міні стійкості у польоті, кріплення бойового заряду та для центрування міни в каналі ствола міномета при пострілі. Він складається з трубки та пір'я.

1.3. До експлуатації міномета допускається особовий склад (обслуга), який пройшов навчання та здав заліки зі знання Керівництва по експлуатації везимого міномета калібру 120 мм М120-15 (далі – Керівництво) та засвоїв заходи безпеки і правила поводження з боєприпасами.

Всі роботи з обслуговування міномета, підготовки його до стрільби та стрільбу виконують тільки за командою командира міномета. Кожен номер обслуги повинен знати порядок дій під час підготовки міномета до стрільби.

Дозволяється експлуатувати тільки справний міномет. Несправний міномет підлягає ремонту, який повинен проводитися ремонтними підрозділами.

Боєприпаси (артилерійські міни) надходять до військової частини у комплектності (міна, підривник та заряд). Робота з боєприпасами (артилерійськими мінами) у підрозділі виконується таким чином: надіти на трубку стабілізатора необхідну кількість додаткових пучків, встановити у відповідне положення кран підривника, зняти ковпачок з підривника та зарядити міномет.

У випадку осічки під час мінометного пострілу необхідно керуватись вимогами пункту 4.7 Керівництва щодо розряджання виробу.

Міни, підривники, металеві заряди, що мають механічні пошкодження, а також металеві заряди, що не використані під час стрільби, підлягають знищенню встановленим порядком службою ракетно-артилерійського озброєння.

Під час встановлення й зняття оптичного мінометного прицілу необхідно дотримуватися обережності та уникати зіткнень прицілу з металевими предметами. Не докладати надмірних зусиль під час обертання маховичків механізму кутоміра та механізму кутів підйому прицілу.

З метою запобігання забруднення і механічних пошкоджень оптичних деталей (окуляра і об'єктива) під час зберігання та транспортування постійно користуватися ковпачками, що входять до комплекту оптичного прицілу.

Під час експлуатації міномета та боєприпасів (артилерійських мін) до нього необхідно дотримуватися вимог Керівництва.

2. Заходи безпеки

2.1. Перед початком робіт з мінометом та боєприпасами (артилерійськими мінами) до нього проводиться інструктаж особового складу (обслуги) із заходів безпеки.

Вимоги Керівництва щодо належної експлуатації міномета та боєприпасів (артилерійських мін) до нього повинні виконуватися незалежно від умов та терміновості заходів, під час яких слід дотримуватися таких заходів безпеки:

- не допускати падіння мін, металевих зарядів, підричників та зібраних мінометних пострілів;

- оберігати міни, металеві заряди, підричники та зібрані мінометні постріли від вологи;

- транспортування мін здійснювати тільки у відповідній справній тарі;

- запобіжні ковпачки підричників відгвинчувати тільки безпосередньо перед зарядженням міномета. Якщо боєприпас (артилерійську міну) не використано, необхідно на підричник нагвинтити ковпачок, попередньо перевіривши чи немає пошкоджень мембрани;

- відкривати герметичну упаковку та виймати металеві заряди тільки перед стрільбою;

- навішувати додаткові пакети металевих зарядів на міну тільки безпосередньо перед стрільбою;

- безпечне використання мінометних пострілів здійснюється при температурі повітря від -40°C до $+40^{\circ}\text{C}$.

- До стрільби не допускаються боєприпаси (артилерійські міни):

- з нещільно загвинченим стабілізатором;

- з тріщинами на його корпусі, а також з погнутими або зламаними пір'ями стабілізатора;

- у закінченому спорядженні, які впали з висоти більше 1 м;

- із запалювальним зарядом, який не повністю увійшов у трубку стабілізатора, а також із запалювальним зарядом, що входить без натягу.

- Ковпачок підричника необхідно знімати безпосередньо перед стрільбою.

Виконання бойових (навчальних) стрільб з міномета калібру 120 мм М120-15 здійснювати лише із обладнаних вогневих позицій із укриття та з використанням спускового шнура.

Під час зарядження міномета після входження міни в ствол заряджаючий повинен швидко прибрати руки від ствола, а після зарядження, прикривши долонями вуха, пригнути голову нижче запобіжника від подвійного зарядження або відійти з рештою обслуги назад від міномета на відстань не менш ніж 3 метри.

Не допускати зарядження міномета другою міною (подвійного зарядження), не переконавшись у відсутності міни в стволі. Якщо після припинення стрільби міномет виявиться зарядженим міною, міну з каналу ствола видаляти тільки шляхом виконання пострілу.

У разі осічки або недоходження міни в каналі ствола необхідно перед розрядженням провести два-три рази спуск бойка ударного механізму, потім, якщо пострілу не відбулося, зачекати ще не менше 2 хвилин, різко штовхнути ствол (банником, рукояткою лопати, жердиною) і почекавши ще не менше 1 хвилини, виконати ще два-три рази спуск бойка ударного

механізму, якщо пострілу не відбудеться, необхідно розрядити міномет згідно з Керівництвом.

2.2. Забороняється:

допускати до роботи з мінометом та боеприпасами (артилерійськими мінами) до нього особовий склад, який не ознайомлений і не здав заліки з основних положень та вимог Керівництва;

проводити розбирання і розснарядження підричників, запалювальних та додаткових зарядів;

стріляти зарядами з вологими і порваними картузами додаткових або далекобійних зарядів, з вологою гільзою і позеленілою металевією головою запалювального заряду;

допускати до стрільби міни з трубками Т-1, що мають вм'ятини, глибокі подряпини та інші ушкодження;

збільшувати заряд понад зазначеного в таблицях стрільби, а також стріляти міною з одним запалювальним зарядом;

використовувати боеприпаси (артилерійські міни) не за призначенням;

розряджати міномет у положенні "Ж" бойка ударного механізму;

використовувати міни, металні заряди, підричники, зібрані боеприпаси (артилерійські міни) як учбові експонати;

проводити розбирання боеприпасів (артилерійських мін);

допускати до стрільби міни та підричники, що мають механічні пошкодження, а також пакети металного заряду, що мають пошкодження, які призводять до висипання порошу (прориви, проколи картузів тощо), або які знаходяться у пошкодженій герметичній упаковці;

укладати мінометні постріли на землю;

використовувати для стрільби вологі металні заряди;

вести стрільбу тільки на одному основному металному заряді 010/54-Ж-843 або 4з8.010;

використовувати для стрільби металні заряди, які знаходились поза герметичною упаковкою більше 12 годин;

стріляти мінами з підричниками, що мають пошкоджену мембрану (порвану, сильно вдавнену або з тріщиною), оскільки у цьому випадку, може відбутися передчасний розрив міни в каналі ствола міномета;

стріляти мінами з підричниками ГВМЗ-7, ГВМЗ-1, М-12 з накрученими на них ковпачками;

укладати міни з підричниками ГВМЗ-7, М-12, М-6 і трубками Т-1 без ковпачків у ящики і перевозити їх у такому вигляді;

стріляти з несправним запобіжником від подвійного заряджання (запобіжні механізми неенергійно встановлюються в положення ВІДКРИТО або ЗАКРИТО);

змінювати вогневу позицію із зарядженим мінометом;

переводити заряджений міномет у похідне положення;

транспортувати боеприпаси (артилерійські міни) у нештатній тарі;

курити, запалювати сірники та розводити вогонь поблизу місця зберігання боєприпасів (артилерійських мін).

3. Підготовка боєприпасів (артилерійських мін) до стрільби

Перед стрільбою необхідно виконати такі основні правила:

- підібрати міни з однаковими знаками маси;
- вилучити мастило, бруд, сніг з корпусів мін;
- оглянути корпуси мін, підривників і зарядів;
- перевірити укомплектованість міни додатковими пакетами.

3.1. Підбір мін з однаковими знаками маси

При однаковому заряді важка міна летить ближче, ніж легка. Тому стрільба мінами з різними знаками призводить до більшого розсіювання, а відповідно, до більшої витрати часу і мін на пристрілювання та поразку.

Для стрільби слід вибирати міни з однаковими знаками маси.

Заборонено вести пристрілювання мінами з одними знаками маси, а переходити на поразку мінами з іншими знаками маси.

На вогневій позиції міни необхідно розсортувати за масою (за нанесеними на корпусі міни знакам маси: Н, +, -, ...).

3.2. Видалення мастила, бруду і снігу з корпусів мін

Під час підготовки міни до стрільби необхідно ретельно протерти її корпус, видалити бруд, сніг, мастило, оскільки це негативно впливає на згоряння основного заряду і ускладнює займання додаткових пакетів металюного заряду.

Під час підготовки до стрільби необхідно ретельно видалити мастило та бруд із корпусів мін. Особливу увагу звернути на повну сухість трубки та пір'я стабілізатора, відсутність снігу та мастила в вогнепередавальних отворах.

3.3. Огляд корпусів мін, підривників і зарядів

Під час очищення корпусів мін необхідно перевірити, чи не зігнуті або не зламані пір'я стабілізатора, чи щільно угвинчені стабілізатори в корпуси мін, чи немає тріщин на корпусах тощо. Подібні дефекти можуть бути причиною недольотів і великого розсіювання мін. Міни з дефектами до стрільби не допускаються.

Під час огляду стабілізаторів звертати увагу на повноту досилання основних металюних зарядів у трубки стабілізаторів, а в мінах ЗОФ34, ЗОФ36 – також і на наявність двох стопорних гвинтів або гайки і гвинта кріплення основного заряду. Недослані основні металюні заряди будуть давати осічки.

Для уникнення нещасних випадків забороняється стріляти мінами, підібраними на полі бою.

Під час огляду підривників необхідно перевіряти щільність вгвинчування підривника в корпус міни та наявність на підривнику

запобіжних ковпачків. Недбалість, у результаті якої підрильник виявився нещільно вгвинченим у корпус міни, може спричинити неповний розрив міни біля цілі. Якщо на корпусі підрильника немає клейма заводу, номера партії та року виготовлення, підрильник до стрільби не допускається.

Під час огляду зарядів необхідно пам'ятати, що порох, особливо піроксиліновий, здатний до відсирювання, а такий порох важко запалюється та згорає. Уповільнене згорання такого пороху завжди призводить до значних недолітів. Тому не можна допускати тривале перебування додаткових пакетів металюного заряду в упаковці під дощем, снігом, у воді, щоб запобігти відсирювання пороху і зволоження картузів.

Розкривати упаковку і готувати міни до стрільби необхідно безпосередньо перед стрільбою та в кількості, що необхідна для стрільби.

Забороняється стріляти зарядами з зволженими додатковими пакетами, з відсирівшою гільзою та позеленілим металічним цоколем основного металюного заряду.

Необхідно звертати увагу на маркування зарядів, не допускаючи одночасного застосування зарядів різних партій.

3.4. Комплектування боеприпасів (артилерійських мін) зарядами

Під час комплектування боеприпасів (артилерійських мін) зарядами необхідно обережно поводитися з мінами та зарядами.

Під час навішування додаткових пакетів на трубку стабілізатора слідкувати (особливо на морозі) за тим, щоб не пошкодити картузи. Кріплення додаткових пакетів повинно бути надійним.

4. Поводження з боеприпасами (артилерійськими мінами) під час стрільби

Під час стрільби осколково-фугасними боеприпасами (артилерійськими мінами) з підрильниками ГВМЗ-7 та М-12 для отримання осколкової дії боеприпасу (артилерійської міни) кран підрильника встановлюється на відмітку "О", а для отримання фугасної дії – на відмітку "З".

Міни, з підрильників яких ковпачки не зняті, до стрільби не допускаються. З мінами, із підрильників яких зняті ковпачки, необхідно поводитись обережно, оберігаючи їх від падіння та ударів.

У разі осічки необхідно вийняти міну із каналу ствола, переконатися у цілісності та наявності на міні всіх додаткових пакетів металюного заряду і уважно оглянути підрильник. Міна, в якій основний металюний заряд дав осічку, а підрильник і стабілізатор не мають пошкоджень, може бути використана знову. Для цього на підрильник міни, вилученої із каналу ствола міномета, нагвинчується ковпачок, знімаються додаткові пакети, вилучається екстрактором із трубки стабілізатора основний заряд і замінюється запасним. Запасний основний металюний заряд вставляється в трубку стабілізатора до упора в торець, потім знову надягаються додаткові пакети. Після цього міна готова до стрільби.

5. Поводження з боєприпасами (артилерійськими мінами) після стрільби

Боєприпаси (артилерійські міни), що залишилися після стрільби, необхідно негайно покласти у штатну тару, попередньо знявши з мін додаткові пакети і встановивши крани підривників М-12 на відмітки "О" (ГВМЗ-7 – на відмітки "З", трубки Т-1 – на відмітки "УД"). На підривники ГВМЗ-7 і трубки Т-1 необхідно надіти ще і герметизуючий ковпак.

Зняті з невикористаних боєприпасів (артилерійських мін) додаткові пакети, а також пакети, що залишились від використаних мін, необхідно знову вкласти в герметичну упаковку. У подальшому ці заряди необхідно використати в першу чергу. Якщо герметичної упаковки немає або стрільба в найближчий час не передбачається, невикористані додаткові пакети необхідно знищити.

6. Транспортування боєприпасів (артилерійських мін)

Під час навантаження на транспортні засоби ящики з мінами вкладати поздовжньою віссю симетрії впоперек автомобіля, причепа або транспортного засобу. Ящики надійно вкладати і ретельно закріплювати в кузові.

Транспортування мін і зарядів здійснювати тільки у справній упаковці.

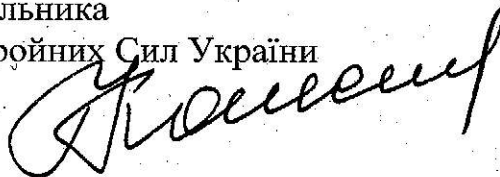
Під час навантажувальних і розвантажувальних робіт дотримуватися встановлених заходів безпеки.

Не допускати перевантаження транспортних машин. Ящики з боєприпасами (артилерійськими мінами) укладати так, щоб вони піднімалися над бортом автомобіля не вище, ніж на половину висоти ящика верхнього ряду.

Під час перевезення боєприпасів (артилерійських мін) водним транспортом вживається заходів запобігання їх від підмочування.

Боєприпаси (артилерійські міни) перевозяться в кузові тягача (автомобіля) разом з мінометом та транспорті підрозділу і частини.

Перший заступник начальника
Генерального штабу Збройних Сил України
генерал-полковник

І.КОЛЕСНИК

Згідно з оригіналом